

Kostet ikke saa lidt Mere end et nyt Etablissement, bygget paa de Gefanger, som man nu har indvundet, vilde have kostet. Det Afgjørende er, jo inibler tid heller ikke, om Renten bliver noget større eller mindre, men det Afgjørende er, hvilken Nytte en saadan Institution gjør den vedkommende D. Derfom det da nu ved den tredje Kampagne, som jo er aabnet i disse Dage kunde vise sig ikke blot, at Forventningerne om Fællessufferkogeriernes Betydning for den vedkommende Del af Den bekræftede sig, men ogsaa, at Regnskabsudbyttet blev noget mere forhaabningsfuldt, saa vilde jeg sige, at saa vilde dette ganske vist være et Dysqumt, som kunde opfordre til yderligere Forhandlinger om dette Forhold, Forhandlinger, som maatte kunde bringe os Svar paa det Spørgsmaal: Hvad skal der gøres, og staa Den til at redde? Jeg indrømmer, at dette er Noget, som er kommet til i Mellemtiden, og jeg indrømmer ogsaa, at dette ikke er Tid; men Spørgsmaalet om, hvorvidt Fællesskogerierne, naar Børnesygdommene ere overstaaede, komme til at svare til deres Formaal, og Spørgsmaalet om, hvorledes da dette System skal kunne udvilles og frugtbargøres for den øvrige Del af Den, ere efter min Mening ikke udvillede for os saaledes, som man kunde have ønsket det efter en forudgaaende almindelig Undersøgelse. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 3die Valgkreds (Evermoes) var ikke tilfreds med de Udtalelser, som vare faldne angaaende Kommissionsbetænkningen. Han sagde til det ærede Medlem for Beile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), at han vilde bygge Hjemmet paa Konkubinaten. Dette, tror jeg, er en af de drøjestede B/skyldninger mod det ærede Medlem, som der vel kunde fremsættes. Man kunde jo sige det Samme om Kommissionen; men jeg skal blot berøre, hvorledes Forholdet faktisk er, og jeg vil da sige, at efter Kommissionens Beretning er det til at vente, at Den kunde være ude af Sufferdyrking i en Mennestealder, inden man turde vente gennem moralske Midler, at naae et bedre Forhold i den Henseende. Det forekommer mig derfor ikke, at ærede Medlemmer have Noget at lade hverandre høre, idet man blot har berettet, hvad Kommissionen selv har indrømmet er det faktiske Forhold. Men dette om Agerdyrkningsmaaden, om Jordens Bestaaenhed, om hvad der skal gøres, for at føre det Hele videre osv., at det ikke skulde have Indflydelse paa de Forhold, som skulle omhandles, naar man taler om Statskassens Stilling til St. Croix, det fortaar jeg ikke. Det ærede Medlem mente, at han havde vist en Sti, vi derimod kun et Bildnis. Jeg ser ikke Stien, jeg ser kun en Slump Soldater. Men vi have ikke — i alt Fald ikke, jeg — givet os ud for at ville vise Veien, men overladt det til dem, der have set for os Alle. Jeg vender mig her til Regjeringen. Det ærede Medlem har havt sit Kommissorium og har fulgt det; men det er Regjeringen, der paa egen Haand har set

paa Spørgsmaalet, og som ikke har vist os Veien, det paaftaar jeg. Kommissionen har heller ikke vist Veien, den har blot opkaldt Lovl. baade om Fællessufferkogeriernes, om Sufferdyrkingen, og om Den var til at redde, i Virkeligheden Lovl om Alt. Det Ærste, der er sagt i nogenlunde sikkerhed, er, at vi bør holde Orden derover og sende mere Politii. Det ærede Medlem var ikke tilfreds med, at jeg sagde, at et Parti af Betænkningen kunde være skrevet her, hjemme af dem, som havde studeret disse Forhold. Det forekommer mig ikke, at det er saa haardt sagt af mig. Jeg vil tilføje, at det gjælder enhver som helst Betænkning, og jeg tilføjer da, at det naturligvis faar mere Betydning, naar paalidelige Mænd have set med egne Øine, selv under et kort Ophold. Naar det ærede Medlem mente, at vi herhjemme selv kunde have set Prioritetsforholdene, efter, de ere thinglæste, vi behøve blot at søge Oplysning i Protokollerne, saa har det ærede Medlem ikke noget gjennemtænkt Forholdet. Et er at se Tallene efter, men et andet Spørgsmaal er: Har Pantet virkelig den Værdi, det staa for? En Bemærkning af det ærede Medlem interesserede mig særlig, og det var, at, da vi talte om Selveiendoms Fremme derover, jagde det ærede Medlem: Det kan godt være, at det ærede Medlem fra Kolding har Ret i, at Administrationen af Statsplantagerne lader Meget tilbage at ønske. (Evermoes: Jeg har sagt: Det kan være). Ja: „det kan godt være“. Ja, selv om jeg tager den lempeligste Fortolkning, saa vilde de Herrer se, at det ærede Medlem staa i Lovl om, hvorvidt ikke Statsplantagerens Drift paa St. Croix lader Meget tilbage at ønske. Men saa vil jeg spørge: Er det rigtigt, at der bliver sendt en Kommission derover, og at den vender tilbage, uden engang at kunne sige os, om disse Statens Eiendomme, i hvilke vi have saa store Kapitaler, drives paa en saadan Maade, at ikke Staten risikerer sine Kapitaler, og hvad Grunden er til, at vi aarlig paa Statsregnskaberne skulle se store Tilskud til disse Eiendomme, uden at Forholdet forandres? En saa ringe Ting, burde Kommissionen have sagt os. Men nu kommer Kommissionen og siger, Det kan være, at der er Noget i Veien. Det ærede Medlem kan jo rette mig, hvis jeg tager fejl; men jeg antager, at denne Udtalelse af det ærede Medlem er en Form for den Tanke: „Det ærede Medlem for Kolding har fuldstændig Ret, der er Feil tilfede. Men da jeg intet Kommissorium har havt, til at undersøge de Forhold, saa har jeg som god Soldat afholdt mig derfra“. Jeg bebrejder ikke det ærede Medlem Noget; men jeg henvender mig til den ærede Minister, og spørger, hvorfor han i Kommissoriet til Kommissionen har undladt den Bestemmelse, at den særlig skulde undersøge Statsplantagerens Værdi og Driftsforhold, navnlig de Plantagers Værdi og Driftsforhold, i hvilke Staten har Prioriteter staaende. Dette har den ærede Minister undladt,